

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ І РОЗШИРЕННЯ ЄС – 2004

Стаття присвячена дослідженню політики лейбористського уряду Великої Британії щодо країн-кандидатів на членство у ЄС, які приєдналися до Європейського союзу у 2004 р. Велика Британія активно підтримує процес розширення Європейського союзу, що відрізняє її від інших країн Західної Європи та подає певні надії нашій державі, в контексті її стратегічної мети – набути членство у ЄС.

Актуальність даної теми обумовлена необхідністю всестороннього вивчення особливостей політики лейбористського уряду Великої Британії щодо розширення Європейського союзу в світлі європейських устремлень України.

У той же час розглядувана автором проблематика є доволі малодослідженою. Серед українських науковців європейську політику Великої Британії ґрунтовно вивчали В. Крушинський, Н. Яковенко [1,] [2], окремі її аспекти та періоди – В. Дударьов, О. Неприцький, О. Романова, Л. Ямпольська [3-6]. Особливості політики лейбористського уряду Великої Британії досліджував вітчизняний науковець А. Соколов [7]. Серед російських вчених видаються помітними праці І. Бартановської, Л. Бунькової, А. Валуєва, Н. Капітонової, Л. Кузьмічової, В. Ломакіна [8-13]. Проте питання розширення ЄС у зовнішній політиці Сполученого Королівства є на сьогодні розкритим доволі мало, а проблематика відносин Великої Британії з країнами-кандидатами на членство у ЄС, що приєдналися до європейської спільноти у 2004 р., є ще менш висвітленою темою.

Метою даної роботи є висвітлення головних особливостей та характерних рис політики Великої Британії щодо країн-претендентів на членство у Європейському союзі на прикладі розширення ЄС – 2004.

Велика Британія послідовно підтримує подальше розширення Європейського союзу через відповідність цього процесу своїм національним інтересам, що обумовлено кількома причинами.

По-перше, розширення ЄС послаблює федералістські настрої у цій організації, що є вигідним для Сполученого Королівства, яке не припускає федералізації ЄС. Крім того, співпрацюючи тісно із США, яким також не є вигідною поява нової наддержави, глобального конкурента на світовій арені, якою може стати європейська федерація, британські лейбористи балансують між двома пріоритетами своєї зовнішньої політики.

По-друге, включення нових держав до складу Європейського союзу дозволить більш ефективно вести боротьбу з тероризмом, транскордонною злочинністю, торгівлею людьми та наркотиками, забрудненням навколишнього середовища, а саме ці питання лейбористський уряд Великої Британії ставить в основу своєї політики.

По-третє, визначивши критерії членства у ЄС, ця організація мусить приймати до свого складу ті держави, що відповідають таким критеріям, і причиною підтримки такого положення є не тільки курс лейбористів на «етичну зовнішню політику», а й прагматичні побоювання, що у разі незадоволення їхніх європейських аспірацій держави – європейські сусіди ЄС – можуть вдатися до дрейфу до іншої сфери впливу, ставши загрозою європейській безпеці і стабільності прямо на її кордонах.

Теоретична схильність Великої Британії до підтримки розширення Європейського союзу знайшла своє відображення на практиці. Прийшовши до влади за умов такої конфігурації міжнародних відносин, де усі східні сусіди Європейського союзу офіційно задекларували своє стратегічне прагнення до набуття членства в останньому, лейбористи розпочали активну роботу щодо втілення цих побажань у життя.

Перераховуючи завдання британського головування у ЄС, Робін Кук, закордонний міністр Її Величності, у січні 1998 р. наголосив, що одним із найбільш пріоритетних з них є реальний початок переговорів щодо вступу до ЄС держав – потенційних кандидатів. Він відзначив, що тут доволі важливим є врегулювання спірних питань між Туреччиною та Кіпром і підготовка Європейського союзу до викликів нового тисячоліття [14].

У доповіді Комітету у закордонних справах Палати громад з приводу розширення ЄС відзначалося, що Велика Британія дедалі зміцнює двосторонню співпрацю на ниві розширення Європейського союзу, що включає в себе контакти з державами-кандидатами на міністерському рівні, нові ініціативи Великої Британії, просвітницьку діяльність. Ще у 2000 р. було вирішено щорічно виділяти 160 млн фунтів на пропаганду розширення ЄС. Зазначалося, що державам-кандидатам на членство не завадило б дозволити брати участь у обговоренні майбутнього ЄС поряд з членами Євросоюзу. Було наголошено на необхідності відсутності будь-якої диференціації серед країн, які прагнуть приєднатися до ЄС, і отже, чотири головні свободи спільного ринку – свобода руху товарів, капіталу, послуг, робочої сили – мають розповсюдитися на них одразу чи якомога швидше. Наголошувалося на необхідності зростання дипломатичних зусиль у країнах-кандидатах, адже курс на розширення ЄС передбачає поглиблення відносин з країнами-кандидатами [15].

6 жовтня 2000 р. у Варшаві прем'єр-міністр Великої Британії виступив з широкою промовою щодо користі від розширення Європейського союзу. Цьому передував виступ Державного секретаря у справах Європи К. Ваз, де зазначалося, що найбільш пріоритетним шляхом реформування Європи є розширення Європейського союзу. 3 – 6 червня на необхідності розширення ЄС на дипломатичній конференції «Вілтон Парк» наголосив заступник міністра закордонних справ Великої Британії Дж. Квін. 25 липня 2000 р. під час візиту до Будапешта міністр закордонних справ Великої Британії розтлумачив необхідність розширення ЄС, назвавши при цьому Велику Британію чемпіоном з розширення. Крім того, з 1999 р. Державний секретар у справах Європи наносить регулярні візити у різні країни, інформуючи тамтешнє населення про переваги розширення Європейського союзу. 29 лютого 2001 р. міністр закордонних справ Великої Британії провів переговори з міністрами закордонних справ держав Вишеградської групи з питання європейської інтеграції та європейської безпеки. Крім того, британські міністерства, відомства й аналітичні установи розпочали активну роботу з підготовки до розширення ЄС й дослідження ймовірних наслідків цього [16].

Великої важливості питання розширення Європейського союзу набуло і у внутрішньополітичному вимірі для Великої Британії. Доцільність та послідовність подальшого розширення Європейського союзу стали дедалі більш гострими темами для парламентських дебатів й одними з найбільш актуальних тем порядку денного.

Під час дебатів, що тривали у Палаті громад 1 травня 2001 р., ретельно обговорювалася перспектива набуття членства у ЄС новими державами. Так, парламентар Девід Мадл запитав стосовно перспектив врегулювання кіпрської проблеми. На це Державний секретар у зовнішніх справах та у справах співдружності відповів, що це питання активно вирішується під егідою ООН, з суворим дотриманням норм міжнародного права. Враховуючи життєво важливі інтереси сторін, прогрес на цій ниві останнім часом не спостерігався, однак Державний секретар висловив впевненість, що ООН знайде шлях до виходу. На запитання депутата Лава стосовно ролі Великої Британії у врегулюванні кіпрської проблеми Державний секретар відповів, що цьому сприяють його візити, а також політика лейбористського уряду, спрямована на підтримку членства Кіпру у ЄС. Парламентар Гофман поставив секретареві питання стосовно перспектив подальшого розширення ЄС, на що державний секретар надав відомості, що Велика Британія активно обговорює це питання з усіма нинішніми членами ЄС, як на багатосторонньому рівні, так і на двосторонньому. Активні перемовини з цього питання йдуть також і з кожною державою – передбачуваним кандидатом на вступ – окремо. Стосовно Туреччини поставив питання депутат Стунел, який цікавився ситуацією з правами людини у цій державі. Державний секретар повідомив, що в Туреччині регулярно виявляються поодинокі випадки грубого порушення прав лю-

дини. На запитання парламентаря Бен Чапмана стосовно розвитку відносин між Великою Британією і Туреччиною Державний секретар відповів, що Туреччина є надзвичайно важливим партнером Сполученого Королівства на світовій арені, а також в контексті НАТО й збуту британської продукції, і уряд лейбористів докладає значних зусиль, щоб ці відносини надалі активно розвивалися [17].

Під час дебатів, що мали місце у Палаті громад 10 червня 2001 р., парламентар Петер Дунган запитав Державного секретаря з навколишнього середовища й сільськогосподарських питань Морлі стосовно перспектив завоювання нових ринків британськими фермерами внаслідок розширення Європейського союзу. Державний секретар повідомив, що розширення ЄС значною мірою зміцнить сільськогосподарську присутність Великої Британії у світі [18].

Лейбористський уряд Великої Британії почав шукати компроміс щодо розширення ЄС з іншими країнами. Так, голова уряду Великої Британії Тоні Блер у своїй спільній статті з прем'єр-міністром Швеції Г. Перссоном, опублікованій у газеті «Файненшл Таймз» 21 вересня 2000 р., зазначив, що для урядів Великої Британії та Швеції розширення ЄС є головним пріоритетом європейського будівництва. Якщо є держави, що відповідають критеріям членства у Європейському союзі, вони мають бути прийнятими до нього. Коли держави активізують свої реформаторські зусилля, члени Європейського союзу мусять ретельно пильнувати такі дії і починати активні дискусії з приводу долучення нових країн до європейської спільноти. Визначення оптимальних критеріїв для прийняття нових держав до ЄС вимагають серйозного та творчого підходу до цієї справи як з боку держав-кандидатів, так і зі сторони членів ЄС. Підхід Європейського союзу має передбачати, що намічений графік розширення цілком співвідноситься з готовністю держав відповідати необхідним вимогам. Європейському союзові не слід забувати і про ті наслідки, що їх має для нього розширення. Адже це означає єднання цілого континенту під єдиними спільними цінностями, адже це означає забезпечення поваги до прав і свобод кожного мешканця цього континенту і його екології через боротьбу зі шкідливими викидами до навколишнього середовища. У статті наголошувалося, що найближчим часом міжурядова комісія остаточно сформує порядок денний щодо розширення. Європейський союз відкриває свої двері до нових держав, і чекає від них відповідності критеріям членства. Зрозуміло, що розширення передбачає й інституціональне реформування Європейського союзу, а також економічне реформування, що має зробити європейський спільний ринок найбільш конкурентноспроможною та динамічною у світі економікою у найближчє десятиліття. Головною метою соціальної політики Європейського союзу мусить стати забезпечення його громадян достойними робочими місцями, а глобалізація ставить перед нами нові і все нові виклики, вирішення яких вимагає повномасштабної участі усіх членів ЄС [19].

Британські урядовці регулярно навідувалися до країн – потенційних кандидатів на членство у Європейському союзі – з метою проведення переговорів з офіційними властями держав й оцінки та відзначення того поступу, що спостерігався на шляху просування країн до ЄС.

Виступаючи у 2001 р. у Празі, британський міністр у європейських справах П. Хайн заявив, що контакти Великої Британії з державами Центральної та Східної Європи з кожним роком дедалі зміцнюються. Так, наприклад, понад 60 000 чехів на момент 2001 р. працювали у Великій Британії, понад 130 000 чехів відвідали Велику Британію у 2000 р. Понад 300 британських підприємств зареєстровано у Чехії, а сама Велика Британія закупила товарів на суму приблизно в 70 млрд чеських крон. Переговори з Чеською Республікою щодо вступу до Європейського союзу почалися саме за головування у ЄС Великої Британії. Було відзначено, що за проектом голови уряду Великої Британії Тоні Блера розширення Європейського союзу мусить відбутися таким чином, щоб нові держави-члени змогли взяти участь у виборах до Європейського Парламенту у 2004 р. Велика Британія активно працювала над подоланням у лавах ЄС опозиційних настроїв щодо цього, виділивши це питання на Європейській Раді у Гетенбурзі у червні 2001 р. Розширення

Європейського союзу передбачає не тільки створення трьохсот тисяч робочих місць у державах-членах ЄС, а й понад два мільйони робочих місць у тих державах, що приєднуються. Крім того, доволі швидким очікувалося й зростання ВВП у «обох таборах». Велика Британія розробила 13 проектів щодо боротьби з організованою злочинністю, справедливої конкуренції тощо і активно сприяла впровадженню їх у законодавство країн-кандидатів [20].

Велика Британія уклала двосторонні плани дій з кожною країною-кандидатом на членство у Європейському союзі, та виділяє солідні суми на фінансування різних заходів, що наближують до ЄС вказані держави. На момент 2002 р. британські експерти були долучені до понад сотні програм, що допомагали країнам-претендентам ефективно впроваджувати у своє законодавство норми успішної боротьби з корупцією, злочинністю, співробітництво на кордоні та у сфері захисту навколишнього середовища.

Розширення неодмінно посилить співпрацю з подолання таких проблем, що не визнають кордонів – забруднення навколишнього середовища, торгівля наркотиками та людьми тощо. На прикладі входження до Європейського союзу Іспанії та Португалії європейська спільнота переконалася в цьому.

У липні 2002 р. міністр у європейських справах Великої Британії П. Хайн відзначив, що за роки свого існування Європейському союзові вдалося зробити надзвичайний прогрес, перетворившись на потужну економічну й політичну спільноту, що є вельми впливовою у світі. Однак сьогодення висуває непрості завдання, які Європейському союзові можна подолати лише шляхом свого розширення [21].

Все ж основною рушійною силою до розширення були економічні передумови. Так, міністр у європейських справах Великої Британії Дж. Квін заявив, що про розширення Європейського союзу серед переважної більшості населення існує хибне сприйняття, поскільки недоліки цього процесу розкриваються набагато ширше, аніж його переваги. Та попри все дослідження показують, що розширення ЄС принесе користь геть усім членам Європейського союзу. Для Великої Британії це означатиме додаткові доходи до бюджету, що вже у 2006 р. сягатимуть 1,75 млрд фунтів, і понад 18 млрд євро для всього Євросоюзу. Це великі можливості для британського бізнесу. Із тих 19 млрд євро, що були вкладені країнами ЄС у держави-кандидати, 2,5 млрд належать британцям [22].

Зрозуміло, що реформи, які мали бути проведені країнами-кандидатами на вступ, були болючими і передбачали чимало непопулярних заходів, натомість вони дозволяли державам отримати від них чималі вигоди у майбутньому. Деякі з цих реформ могли б відбутися і без прийняття держав до Європейського союзу, деякі були вимогою спільного ринку. Однак співвідношення переваг і недоліків від процесу реформ у країнах-кандидатах було просто непорівнянним. За умови стимулу членства у ЄС держави – потенційні кандидати – вдалися до швидкого впровадження змін. Так, наприклад, на момент 2001 р. Чехія виконала вже 19 із 31 пункту обов'язкових вимог щодо членства, залишивши позаду найбільш суттєві сфери: сільське господарство, транспорт, внутрішню і конкурентну політику, правосуддя.

Як видно, підрахунки британської сторони виявилися правильними, і прогностичні цифри щодо економічного зростання у разі подальшого розширення Європейського союзу фактично такими ж і видалися на практиці. Держави приступили до спільного вирішення проблем, як і передбачалося стратегією Великої Британії.

У своєму виступі у Шеффільді 9 липня 2003 р. Міністр у справах Європи Великої Британії Д. МакШейн підняв ще одне важливе питання, що впливає з розширення ЄС – міжнародні відносини. Він зазначив, що єднання держав у одну велику демократичну спільноту – Європейський союз – найкращий спосіб подолання расової нетерпимості та ксенофобії. Розширення ЄС сприятиме укладенню нової фундаментальної угоди, де на думку британського уряду обов'язково мусять бути прописані права і свободи етнічних меншин [23].

Верхня палата британського парламенту також регулярно зверталася до проблематики розширення Європейського союзу. У доповіді лорда Гренфелла, озвученій під час

дебатів у палаті лордів, відзначалося, що розширення є великим досягненням Європейського союзу і може йти паралельно з поглибленням інтеграційних процесів у Європі [24].

Доволі важливою була і інформаційно-роз'яснювальна діяльність британських урядовців, спрямована на надання широким верствам населення, а у першу чергу – промисловцям і підприємцям, бізнес-колам, об'єктивної інформації щодо переваг від розширення ЄС.

Міністр у справах Європи Деніс МакШейн, виступаючи 22 червня 2003 р. на круглому столі Конфедерації британських промисловців, заявив, що з новими десятима країнами, які на порозі ЄС, Велика Британія давно мала тісні зв'язки. Збільшення Європейського союзу з п'ятнадцяти до двадцяти п'яти членів, на його думку, безсумнівно, мало поширити мир, безпеку і стабільність по всьому європейському континентові. Це також мало сприяти вирішенню важливих транскордонних проблем, таких, як міжнародна злочинність, міграція, забруднення навколишнього середовища, надання широких освітніх можливостей, покращення рівня життя. Розширення ЄС мало прогнозувати певні конкретні й вагомні переваги:

- поява до трьох сотень тисяч нових робочих місць у державах-членах ЄС;
- посилення економіки Європейського союзу й Сполученого Королівства, зокрема, на 1,75 млрд фунтів;
- зростання британського експорту.

Міністр заявив, що розширення додасть користі британським компаніям будь-якого розміру, адже 75% британських компаній мають зв'язки з новою десяткою членів, а понад 15 000 британських підприємств експортують туди свої товари. Наприклад, компанія «Теско», яка за останні п'ять років відкрила 77 представництв у Чехії, Угорщині, Словаччині та Польщі.

Висновки

Розширення Європейського Союзу, що мало місце у 2004 р., переконливо довело, що Велика Британія є найбільшим прихильником процесу подальшого розширення Європейського союзу з-поміж інших країн-членів ЄС. Прем'єр-міністр Великої Британії Т. Блер підкреслив, що настільки наполегливо, як Велика Британія, жодна з країн-членів ЄС не підтримувала його розширення. І уряд лейбористів, і консервативна партія, що передувала йому, підтримували розширення і в потрібних випадках підштовхували більш стриманих партнерів на прискорення цього процесу [25].

Однак з прийняттям до Європейського союзу десяти нових членів у 2004 р. процес розширення ЄС не завершився. Адже лишилися дві держави, майбутній вступ яких до Європейського союзу був безумовно вирішений, однак приєднатися до ЄС у 2004 р. Болгарія та Румунія все ж не змогли. Тому одразу після масштабного розширення ЄС 2004 р. питання подальшого розширення Європейського союзу було не менш актуальним. Крім того, окрім Румунії та Болгарії, чие європейське майбутнє фактично було визначено самітом у Ніцці 2000 р., Європейський союз внаслідок свого розширення 2004 р. отримав ще низку сусідів, які задекларували свої євроінтеграційні устремління, серед яких є і Україна. І Велика Британія, доводячи на практиці свій статус найбільшого прихильника розширення Європейського союзу, продовжила активно працювати на цій ниві.

ЛІТЕРАТУРА

1. Крушинський В.Ю. Британська Європа чи європейська Британія: Великобританія в європ. інтеграц. процесах / Крушинський В.Ю. – К. : Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2003. – 214 с
2. Яковенко Н.Л. Велика Британія в сучасній системі міжнародних відносин: заявка на європейське лідерство : [монографія] / Яковенко Н.Л. – К. : Наук.світ, 2003. – 227 с.
3. Дударьов В. Зовнішня політика європейської середньої держави за умов глобалізації (на прикладі Великої Британії, Польщі і України) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. політ. наук. : спец. 23.00.04. / В. Дударьов ; Ін-т світ. економіки і міжнар. відносин НАН України. – К., 2003. – 16 с.

4. Неприцький О.А. Велика Британія та європейська інтеграція (90-ті рр. XX ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.02. / Неприцький О.А. ; Харк. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. – Х., 2003. – 20 с.
5. Романова О. Зовнішньополітичні стратегії Франції, Німеччини та Великобританії у контексті розвитку й імплементації СЗБП ЄС : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. політ. наук : спец. 23.00.04. / Романова Ольга Володимирівна ; Одес. нац. юрид. акад. – Одеса, 2008. – 19 с.
6. Ямпольська Л.М. Інтеграційні процеси в Європі та Велика Британія (1973 – 1997 рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук. : спец. 07.00.02. / Л.М. Ямпольська ; Харк. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. – Х., 2004. – 20 с.
7. Соколов В. Английский лейборизм: вчера и сегодня (историко-политологический анализ) / В.Н. Соколов, А.С. Соколов. – Одесса : Маяк, 2007. – 254 с.
8. Бартановская И.Э. История и современная роль Великобритании в Европейском Союзе. Возможности для России : автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. экон. наук / И.Э. Бартановская. – СПб. : Ун-т экономики и финансов, 2004.
9. Бунькова Л.А. Социальная программа «новых лейбористов» Великобритании : подготовка, приоритетные направления, реализация (1994 – 2001 гг.) : автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. истор. наук / Л.А. Бунькова. – М. : Нижневартковский педагогический ин-т, 2005.
10. Валуев А.В. Европейское направление внешней политики Великобритании при «новых лейбористах» : автореф. на соискание учен. степени канд. ист. наук. – СПб., 2007. – 23 с.
11. Капитонова Н.К. Приоритеты внешней политики Великобритании (1990 – 1997 гг.) / [редсовет: А.В. Торкунова (пред.) и др.] ; Моск. гос. ин-т междунар. отношений (Ун-т). – М. : РОССПЭН, 1999. – 141, [2] с. – (Научные труды МГИМО).
12. Кузьмичева Л.О. Великобритания и европейская интеграция: подход британских лейбористов (1988 – 2001 гг.) : автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. истор. наук / Л.О. Кузьмичева. – Ярославль : Пед. ун-т, 2002.
13. Ломакин В. Внешнеэкономическая политика Британии / [гл. ред. Н.Д. Эриашвили]. – М. : ЮНИТИ, 2004. – 286, [1] с.
14. Cook Robin. The British presidency [Электронный ресурс] / Robin Cook. – Режим доступу : <http://www.fco.gov.uk/en/newsroom/latest-news/?view=Speech&id=2149545> [11.03.2009].
15. Foreign and Commonwealth office update to Foreign Affairs Committee report. Third report: EU enlargement. – London, 2002.
16. Update on third Foreign and Commonwealth Committee report, on EU enlargement. Annex A. Examples on government activity to promote the benefits of EU membership and enlargement [Электронный ресурс]. – Режим доступу : <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm200001/cmselect/cmfaff/318/1030705.htm> [13.03.2009].
17. House of Commons debates. Hansard. 1 May 2002 [Электронный ресурс]. – Режим доступу : <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm200001/cmhansrd/vo010501/text/10501w09.htm> [15.03.2009].
18. House of Commons debates. Hansard. 10 Jun 2002 : Column 929W [Электронный ресурс]. – Режим доступу : <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm200102/cmhansrd/vo020610/text/20610w46.htm> [15.03.2009].
19. Blair Tony. Reaching out to all of Europe [Электронный ресурс] / Tony Blair, Goran Persson. – Режим доступу : <http://www.fco.gov.uk/en/newsroom/latest-news/?view=News&id=2188677> [17.03.2009].
20. Hain Peter. The UK and Czech Republic [Электронный ресурс] / Peter Hain. – Режим доступу : <http://www.fco.gov.uk/en/newsroom/latest-news/?view=Speech&id=2037588> [18.03.2009].
21. Hain Peter. Where next for Europe [Электронный ресурс] / Peter Hain. – Режим доступу : <http://www.fco.gov.uk/en/newsroom/latest-news/?view=Speech&id=2037241> [21.03.2009].
22. The economic dividend of EU enlargement [Электронный ресурс]. – Режим доступу : <http://www.fco.gov.uk/en/newsroom/latest-news/?view=PressR&id=2030239> [21.03.2009].
23. MacShane Denis. Value of diversity in the new Europe [Электронный ресурс] / MacShane Denis. – Режим доступу : <http://www.fco.gov.uk/en/newsroom/latest-news/?view=Speech&id=1897987> [22.03.2009].
24. Report of the European Union Committee on Further Enlargement of the EU: Threat or Opportunity (53rd report, Session 2005-06, HL Paper 273). – London, 2005.
25. Блэр дал положительную оценку расширению Евросоюза [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.rian.ru/politics/20040501/581572.html> [23.03.2009].

И.П. Черинько

Великобритания и расширение ЕС – 2004

Статья посвящается исследованию политики лейбористского правительства Великобритании относительно стран-кандидатов в члены ЕС, которые присоединились к Европейскому союзу в 2004 г. Великобритания активно поддерживает процесс расширения Европейского союза, что отличает ее от других стран Западной Европы и подает некоторые надежды нашей стране, в контексте ее стратегической цели присоединиться к ЕС.

I.P. Cherinko

Great Britain and the Enlargement of EU – 2004

The present article is dedicated to the research of the policy of the Labor Government of Great Britain towards the candidate states which joined the EU in 2004. Great Britain actively supports the process of EU enlargement, which differs it from other states of Western Europe and gives some optimistic hopes for our state in the context of its strategic aspiration to join the EU.

Стаття надійшла до редакції 15.05.2009.